

САЙТ «КОЗАЦЬКОГО КРАЮ» В ІНТЕРНЕТІ
WWW.COSSACKLAND.ORG.UA

Козацький край

№ 8 (125),
вересень 2023 року

Мистецтво
Текст

КОЛЕСО ФОРТУНИ:

НЕ УКРАЇНЦІ ВИГАДАЛИ КОЛЕСО СВОЄЇ ДОЛІ, ПРОТЕ ЛИШЕ УКРАЇНЦІ ЗДАТНІ «ВИЇХАТИ»
З РУЇН МИНУЛОГО У КРАЩИЙ ДЕНЬ...

Малюнок Володимира ЄВКАРА та Вікторії ФЕСУН, фото - UKRMILITARY

Ветерани війська Польського організували українським побратимам відпочинок на Балтійському морі

Двоцижний лікувальний відпочинок ветеранам українського війська на Балтійському морі забезпечила Асоціація поранених і постраждалих у місіях за кордоном.

На запрошення польських колег у складі першої групи тут побували сорок українців: кияни, львів'яни і 14 черкащан – ветерани з дружинами і дітьми, а також дружина безвісти зниклого воїна-черкащанина з сином.

Відновлення і відпочинок для українських військових організували ветерани, які воювали в Афганістані, Лівані, Іраку. Оплатили реабілітацію польська сторона, з документи черкаським ветеранам допомогли в Департаменті соціальної політики Черкаської міськради.

Нині українська і польська сторони працюють над продовженням цієї програми на умовах співфінансування, пояснює упов-

Українські ветерани переконані: після відпочинку на Балтійському морі у друзів скоро будуть і курорти українського Криму і Азовського узбережжя...

новажений Президента України з питань реабілітації учасників бойових дій Вадим Свириденко.

Планується, що родини українських ветеранів зможуть їздити так щомісяця, - нині обговорюються всі пропозиції, є сподівання налагодження постійного функціонування проєкту вже з наступної весни.

Музей отримав у подарунок скіфський кинджал, козацьку шаблю і сокиру-клювець

Красзнавчий музей у Кам'янці на Черкащині поповнився водночас трьома цінними експонатами старовинної зброї, - їх подарував меценат-австрійць Томас Бруннер, про якого «Козацький край» вже писав раніше.

«Всі три одиниці старовинної зброї – чудове надбання для нашої експозиції і певним чином унікальні, - говорить директор музею Юрій Ляшко. - Найбільш древня річ з того, що нині передав Томас – це скіфський кинджал-акінак, його вік – більше двох з половиною тисяч років. Т-подібне руків'я кинджала важче від леза, що нехарактерно для цього типу зброї. Інша річ, сокира-клювець, є характерною зброєю з гострим «дзьобом» для ураження ворога через обладунки, але та, яка зараз до нас потрапила – дуже маленька за розміром. Можливо, мала якусь ритуальні функції, типу символу влади якогось сотника, а можливо – викована була спеціально для малої дитини. Датувати її без спеціального аналізу експертів важко, оскільки клювець такої форми був популярний протягом половини тисячі років – з XIII по XVIII століття.

Та найцікавіший для нашого музею третій експонат – козацька шабля орієнтовно XVII століття, так званого «угорського типу». Вона була з розширеним на кінці і гострим в цій частині на обидва боки лезом – спеціально для можливості завдання вбивчого рубаючого удару не лише згори вниз, а й знизу догори. Характерне кільце на ефесі фіксувало пальці і не давало ворогові вибити шаблю з рук воїна. Шаблі угорського типу були популярними у козаків нашого краю, - зокрема, бачимо їх на прижиттєвих портретах гетьманів родом з Чигиринщини – Богдана Хмельницького і Петра Дорошенка. Наша ж належала не старшині козацького війська, але якомусь затятому рубаці-козаку, який теж цинив хорошу зброю – бо й ця шабля коштувала чимало грошей, адже не «саморобка», а роботи професійного майстра. До речі, є шанс, що під час реставрації побачимо клеймо цього майстра на лезі. Цінне й те, що шабля знайдена у славетному холоднороському Чорному лісі разом із залишками ножен, а отже – вона була не загублена в бою, а спеціально кимось прихована у давні часи...», - каже Юрій Ляшко.

До музею в Кам'янці з подарунками завітала вся родина Бруннерів. Зверніть увагу, з якою гордістю син австрійця й українки Лукас тримає у руках шаблю, яку колись, можливо, тримав хтось із його предків по маминій лінії...

Оновлена дорога покращила сполучення трьох сіл з Чорнобаївською трасою

Де між селами попрацювали люди з лопатами і каток з синьо-жовтим прапорцем – там тепер простіше їздити автобусам, спецтранспорті і автівам місцевих мешканців... (фото Олександра Городинця)

Серед найбільш гострих питань у більшості сільських громад залишається питання ремонту та утримання доріг.

У селі Крупське на Золотоніщині працює два потужних підприємства, ПП «Крупське» та ТОВ «Золотоніський бекон», - саме вони є основними бюджетоутворювачами цього села. Окрім прямої допомоги селу та вчасної сплати податків до бюджету, зробили нещодавно справу, яка втілила мрію сільської громади...

Навесні цього року виробничі потужності ТОВ «Золотоніський бекон» відвідав голова Черкаської обласної військової адміністрації Ігор Табурець. Він ознайомився з роботою підприємства, відвідав будівництво нового елеватора та заводу із глибинної переробки кукурудзи, який принесе додаткові надходження до бюджету і створить нові робочі місця у селі.

Саме на цій зустрічі між обласною владою та директорами підприємств Володимиром Барветом і Денисом Мироненком було досягнуто згоди про необхідність ремонту

дороги, що сполучає три села: Щербинівку, Крупське та Синьоківку. Керівники господарств запевнили очільника адміністрації, що у разі недостатнього фінансування з державного бюджету вони готові фінансово долучитися до ремонту.

Результат цієї домовленості люди побачили під кінець серпня. Майже тисячу квадратних метрів дорожнього полотна було відновлено від Чорнобаївської траси і до виїзду із с. Крупське. Цей ремонт дає змогу продовжити безпечну експлуатацію цієї ділянки на декілька років.

«Для нас не є порожньою фраза про «соціально відповідальний бізнес». Це бізнес, який готовий підтримати розвиток населених пунктів, де розміщені його потужності, не лише сплатою податків, а й капіталовкладеннями в інфраструктуру. Синергія роботи влади та бізнесу на благо громади дає поштовх для розвитку і допомагає оперативно вирішувати проблеми на місцях» - говорить депутат Золотоніської райради Сергій Барвет.

У Бубнівській Слобідці провели літо і подякували ЗСУ за мирне небо

На Яблуневий Спас здавна заведено пригощати усіх фруктами нового врожаю, йти до храму з сокинками із фруктовими найтками та колосками пшениці. Опісля наші предки збиралися ледь не усією громадою, співаючи пісень, «проводжали сонце в поле» та прощалися з літом.

За подібною традицією у с. Бубнівська

Слобідка односельчани збиралися поблизу місцевого будинку культури, де місцеве підприємство СТОВ «Воля» організувало дозвілля для дітей. Батути, надувні

гірки, солодка вата, морозиво. ТОВ «Золотоніські сади» передали на захід майже тону солодких кавунів, якими могли ласувати усі охочі.

Допоки діти розважилися та смакували солодкою ватою і морозивом, на іншій локації старше покоління спостерігало за виступами аматорських колективів. Слова вдячності військовим та аграріям, патріотичні пісні та вірші - все це розбавило буденне життя слобідчан та водночас нагадало про нелегку боротьбу військових на фронті і працю землеробів.

Як зазначив Олексій Головко, керівник «Воли» та «Золотоніських садів», окрім цьо-

го заходу підприємства продовжили роботи з ремонту автомобільної дороги від в'їзду до села Гладківщина до однойменної залізничної станції. На ділянці дороги протяжністю у 4 кілометри буде ліквідовано ямковість. Загалом вартість цих робіт, яку фінансують підприємства, складає 1 мільйон гривень, - таким чином на відновлення доріг, що сполучають села Бубнівська Слобідка та Глад-

ківщина, вже спрямувано 1,2 мільйони гривень.

«Ми маємо хороші результати зі збору озимої пшениці – 55 центнерів з одного гектару, зі-

брали більше 400 тон кавунів, продовжуємо збір кабачків, які відправляються на переробку для приготування кабачкової ікри. Нашими кавунами смакують по всій Черкащині, а також їх реалізують і в Київській області. Завдячуючи нашим захисникам, ми можемо працювати, - тому відчуваємо наш обов'язок допомагати і громаді, де ми працюємо, і військовим ЗСУ» - додав Олексій Іванович.

Ділянка дороги між селами Гладківщина та Софіївка, яка найбільше пошкоджена, буде відновлена за кошти державного бюджету, - там незабаром має розпочатися ремонт загальною вартістю 2 мільйони грн.

ТИЛ, ЩО ПРАЦЮЄ НА ФРОНТ: АГРАРІЇ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВИКЛИКІВ ВОЄННОЇ ОСЕНІ

Потужний американський комбайн, здатний максимально швидко заготовити з кукурудзи максимально якісний силос, ударно попрацював на полях Золотоніщини і вже вирушив допомагати аграріям Корсунщини. За цією короткою новиною «битви за врожай» - рекордна кількість заготовленого підприємством фуражу для корів, 16100 тонн силосу!

І це – лише один з кроків, яким СТОВ «Перемога» достойно реагує на виклики нинішньої воєнної осені, серед яких головні для сільського господарства – висока вірогідність проблем з електропостачанням внаслідок обстрілів і майже гарантовані проблеми з експортом вирощеної агропродукції внаслідок окупації та нищення російєю інфраструктури українських портів.

«Цьогорічна погода дала нам можливість зібрати максимально високі врожаї, - говорить директор СТОВ «Перемога» Дмитро Соломаха. – Це стосується практично усіх культур: кукурудзи, жита, пшениці, гороху, проса, соняшника...» На запитання, чи вірить він у Бога і його допомогу українцям цією погодою і врожаєм, пан Дмитро відповідає: «Скажімо так: я вірю у вищу

справедливість і вищі «компенсаторні механізми», які дають українцям отримати продукти, необхідні для виживання... До

речі, вперше цього року бачив, щоб на одному стеблі кукурудзи було по 5 качанів водночас – таким порадував ранній сорт «Джоді». Не те, щоб чудо, але приємний «бонус» для тих, хто любить свою землю. До речі, мені дуже подобається фраза: «Земля – це не те, що українці отримали у спадок від батьків, а те, що вони позичили у своїх дітей». Тому й прагнемо зберігати землю у тому стані, в якому її не соромно буде повертати дітям. Саме з цих переконань сіємо, скажімо, люцерну, а вона не лише стає чудовим кормом для корів, але й зберігає землю від виснаження. А от соняшник у нас на мінімальних площах – бо попри високі ціни на його насіння і наш особистий досвід хороших минулорічних продаж до Канади, ми не забуваємо, що ця культура – поганий попередник для інших і добряче виснажує землю...»

Дмитро Соломаха – відомий і за межами Черкащини як аналітик Асоціації виробників молока. Перспективи цієї осені по продажу продуктів рослинництва оцінює як досить похмурі, - каже, що експортувати

залізницею величезні українські врожаї за умов перекриття окупантами морських шляхів – це те саме, що людському організму пробувати пропустити кров широких артерій через вузькі капіляри.

СТОВ вже має відповідний досвід минулого року, - щоправда, тоді ризикнули і без жодних передоплат експортували ешелон зерна до Європи і не прогадали. Але цьогоріч відслідковують черги транспорту зі збіжжям на кордоні, реагування закордонного ринку і ціни - тому як мінімум до грудня «Перемога» не поспішатиме з продажем врожаю – і готова використати його для власних тваринницьких ферм.

По продукції ферм так само прораховують усі можливі ризики, бо навчені гірким минулорічним досвідом, коли початок війни обірвав експорт морем бичків із Золотоніщини (живою вагою) до країн Африки і Близького Сходу, а в самій Україні одночасно закрилися усі заклади мережі «МакДональдс», які закуповували яловичину для бургерів... Тоді непродані бички швидко виїли заготовлений для корів корм – і його довелося шукати. Тепер же вищезгадані рекордні заготовки силосу перекинуть всі можливі ризики. Якщо тоді – доводилося вгадувати години, хвилини і секунди відновлення подачі електроенергії з пошкодженої ворогом енергосистеми для

просушування зібраного в дощі збіжжя, то тепер – завдяки погоді і вжитим аграріями заходам воно фактично вже готове до зберігання. До того ж, три потужних генератори забезпечуватимуть безперебійну подачу електроенергії на ферми, щоб забезпечити тваринам комфортні умови, а людям – молоко від цих тварин. До речі, цікава деталь: корови-рекордсменки, які дають найбільші надії (60-68 літрів на день), тут мають суто мирні імена – Мілка, Айка і Лілія, але на фермах «Перемоги» вже підрастає нове покоління часів війни і їхні імена – Байрактар, Джавеліна, Хаймарс...

Півтори сотні людей колективу «Перемоги» обробляють три тисячі гектарів землі козацьких сіл Лівобережжя, доглядають 2200 корів, бичків і телят і прагнуть прискорення часу, коли новини з фронту дадуть привід для ребрендингу СТОВ і перейменування його на «Перемога України».

Впевнені – це буде зовсім скоро, а поки – частина працівників СТОВ воює на фронті, інші ж працюють і волонтерять - «Перемога» у різній формі надала допомоги фронту на суму вже близько трьох мільйонів гривень.

У «Перемозі» знають: для Перемоги на фронті мають «переграти» ворога і всі тиліві структури...

Козацькі села Лівобережжя проводять спорт-челендж «Спортивний вересень»

До Дня фізичної культури і спорту Піщанська сільська територіальна громада розпочала серію заходів спорт-челенджу «Спортивний вересень».

8 вересня учні та вчителі Софіївської початкової школи здійснили велопробіг Софіївка - Гладківщина. Після челенджу вчителем фізкультури Анатолієм Грибом проведено футбольні ігри між 2-4 класами на шкільному стадіоні. Тим часом, у Бубнівсько-Слобідській гімназії теж взяли участь в Олімпійському уроці та рухливих спортивних іграх.

Вітаючи громаду з початком спорт-челенджу, Піщанський сільський голова Руслан Семенюта заявив: «Спорт не тільки дає здоров'я, він загартовує характер і волю.

Наша громада завжди славилась своїми спортивними талантами, бо ми усвідомлюємо, що фізичне виховання – це здоров'я нації. Наше спільне завдання – залучати в спортивні зали, на майданчики якнайбільше дітей, молоді, їх батьків, але найголовніше – створення для цього відповідних умов. Підтримка фізкультурно-спортивного руху громади - це наше пріоритетне завдання...»

Всім спортсменам, тренерам, ветеранам спорту, вболівальникам і шанувальникам - фізичного здоров'я і краси олімпійського довголіття, спортивних

та життєвих перемог, плідної праці та успіхів у всіх звершеннях!»

Надзвичайно позитивна подія відбулася наступного дня, 9 вересня: у козацькому селі Шабельники відбулася фінальна гра 1 кола змагань Чемпіонату Золотоніського району з футболу. Команда «Інтер» (тренер Ігор Гвоздь) виборолла почесне 3 місце, стала бронзовим призером змагань, отримавши перемогу в поєдинку з командою села Васютинці з рахунком 4:1. Фінальний гол забив Анатолій Гриб.

Як повідомила керівник відділу освіти, культури, молоді і спорту Піщанської сільської ради Лариса Редька, спортивні заходи на території громади триватимуть весь вересень: зокрема, у рамках спорт-челенджу 19 вересня відбудуться змагання з міні-футболу між юніми спортсменами Піщанського ліцею та Бубнівсько-Слобідської гімназії, а 27 вересня – між командами гімназій Бубнівської Слобідки та Гладківщини. Також на молоді чекають «Школа на природі» (заходи до Дня туризму), легкоатлетичний пробіг, фестивалі велосипедного спорту і ранкової руханки, шаховий марафон та інші заходи.

Козацькі села Лівобережжя зміцнюють дух і тіло, рівняючись на славу предків і примножуючи її новими звершеннями...

Дитячі книги, віддруковані у Золотоноші, стають популярними у Європі і за океаном...

У Золотоноші на Черкащині невдовзі розпочне роботу Читацький клуб для мам. Організатори планують пропагувати і обговорювати книжки про материнство, дитинство, дорослішання і загалом на будь-які теми, які будуть цікаві мамам, які виховують дітей. Дитячі книжки обговорюватимуть теж – акцентує увагу Неля Раїна, співзасновниця і головна редакторка видавництва «Читай українською».

Враховуючи здобутки очолюваного нею видавництва, очікується, що й цей культурологічний проект «родом із Золотоноші» матиме успіх.

Видавництво «Читай українською» існує у Золотоноші ось вже три роки. Проект був створений та зареєстрований у період карантину. Здавалося б, то було зовсім не на часі, однак, «ніщо не здатне зупинити ідею, час якої настав»...

До 24 лютого 2022 року, моменту початку повномасштабного вторгнення росії, встигли запустити всеукраїнський конкурс рукописів, підготувати та видати низку книг для дітей від сучасних українських авторів та здобути відзнаку «Книга року» Черкаського книжкового фестивалю.

«Після 24 лютого, чесно кажучи, не вірилось, що будемо продовжувати діяльність, - говорить Неля Раїна. - Однак перша ж книга, яку наважились дати в друк вже після повномасштабного вторгнення, увійшла до довгого списку премії «Книга року ВВС». Йдеться про роман «Усе буде Париж!» української авторки Анни Бугаєвої. Сприйняли це, як знак рухатися далі, відкривати нові імена в літературі та створювати по-справжньому чудові продукти, якими можемо пишатися.

З того часу вдалося випустити 9 нових видань загальним тиражем більш як 15 тисяч примірників.

Співпрацюємо як з великими мережами, так і з маленькими книгарнями. Особливо приємно, що наші книги можна придбати і за кордоном - в українських книгарнях Канади, Німеччини, Великобританії...

Цьогоріч спільно з громадською організацією із Швеції реалізуємо благодійний проект для дітей загиблих воїнів «Посилка добра», у межах якого даруємо дітям книги та солодощі.

Історії від сучасних українських авторів заслуговують бути виданими і прочитаними. Більш того – вони можуть бути (і є!) цікавими не лише українцям, але і світу...»

БІЖЕНЦІ З 30-РІЧНИМ СТАЖЕМ РОЗБУДОВУЮТЬ «КАРТОПЛЯНИЙ БІЗНЕС»

Щороку, після збору врожаю картоплі, керівництво СТОВ «Воля» підтримує своїх працівників та пайовиків надаючи їм посадковий матеріал сортової картоплі. Минулого року господарство безкоштовно передало більше 100 тон картоплі - кожен отримав по 6 сіток посадкового матеріалу.

Як це використали працівники підприємства – можна бачити на прикладі родини Олени та Володимира Задорожних, яка живе у Бубнівській Слобідці на Золотоніщині вже три десятиліття.

Сім'я приїхала у 1992 році із Таджикистану, - країни, яка на той час була охоплена громадянською війною.

Олена й Володимир вже 20 років працюють на господарстві СТОВ «Воля». Він - охоронець, вона - опікується економікою підприємства, а разом у «неробочий час» знову працюють - ведуть домашнє господарство. Один із напрямків сімейної справи – вирощування картоплі.

Родина має майже 50 соток землі, на ній вони дбайливо вирощують картоплю, якісний посадковий матеріал якої отримують від СТОВ «Воля». Мають трактора з простим обладнанням, яке підіймає кущі бульби із лунки та обережно вивантажує його поверх землі. Потім навантажують картоплю на мотоблок із причепом та везуть до свого обійстя, де врожай перебирають.

Оскільки обоє працюють на одному підприємстві, то минулого року отримали більше 200 кг посадкової картоплі і цього року вже почали збирати врожай. Цьогорічний сезон вирощування коренеплодів був добрим: достатня кількість вологи, сонця та тепла дає надію зібрати майже 10 тонн картоплі.

«Вдячні директору підприємства Олексію Головку за таку підтримку, - отримавши посадковий матеріал, ми примножили його в 50 разів і матимемо додатковий дохід у сімейний бюджет, - як справжній економіст, прораховує прибуток Олена Олександрівна. - Частину врожаю залишимо собі та дітям, більшу частину – продамо».

У ХРУЩІВЦІ ХРУСТІЛИ-СМАКУВАЛИ СЛОБІДСЬКИМИ КАВУНАМИ...

Серпень - місяць збору врожаїв, жнивварський місяць. А ще - це час, коли кожен господар демонструє плоди своєї праці.

Давня дружба між господарством «Перемога» та «Золотоніськими садами» дає свої плоди, в прямому та переносному значенні цього слова.

У день вшанування пам'яті Великомученика Пантелеймона, на ганку Хрущівського будинку культури селяни родинами могли смакувати «слобідськими» кавунами, які вирощені підприємством ТОВ «Золотоніські сади» за якихось три десяткі кілометрів від Хрущівки.

Більше шести тонн кавунів - ними кілька годин ласували діти й дорослі мешканці Хрущівки та навколишніх сіл, а працівники будинку культури влаштували розваги для дітей.

НАРОДНІ ПРИКМЕТИ ВЕРЕСНЯ

Хороший врожай на горіхи – хороший врожай хліба у наступному році.

Великі і високі мурашині купи восени – на сувору зиму.

Бджоли восени щільно віском заліплюють, залишаючи ледь помітний отвір – на холодну зиму; залишають його відкритим – до теплої зими.

Багато ягід горобини – осінь буде дощова, мало – суха.

Якщо в дощову ніч сова часто пугає – бути завтра доброї погоди.

Вересневий дощ, що почався вранці, довго не йтиме.

Якщо у буряків багато сухої гички – осінь буде тепла й суха.

Якщо осінь багата на гриби – зима буде тепла.

Добре вродили опеньки – буде врожай жита наступного року.

Якщо в лісі мало грибів, а багато жолудів – чекай суворої зими.

Блимають вночі зірки на небі – посиляться вітер і погіршиться погода.

Лебеді летять з півночі на південь пізно – осінь буде затяжною і теплою.

Якщо багато павутиння і шпаки не поспішають відлітати, то осінь погодою порадує.

На рослинах багато павутиння – тепла погода утримається.

Якщо під час дощу павуки плетуть свої тенета – дощ невдовзі припиниться.

Павуки бояться вологи й рідко виходять на полювання вранці. Тому, як запрямітите вранці павука, а роси немає, - буде погідний день.

З ночі не з'явилася роса, а по низів'ях немає туману – на

негоду.

Якщо суцільний туман не зникає після сходу сонця, то незабаром настане мінлива погода.

Туман уранці піднімається, утворюючи хмари, – на дощ; падає на землю - на суху погоду.

Осінь ясна – зима холодна. Грім у вересні нагадує про теплу й довгу осінь, а в жовтні – малосніжну зиму.

Дружний відліт у вирій птахів – ознака суворої зими.

Коли журавлі пролітають низько над землею, то це точна прикмета, що вже недалеко й зима, похолодання, а то й морози.

Щедро вродили горіхи на ліщині - зима має бути суворою і сніжною.

Ясна горобина і завчасно почервоніла – на сувору й сніжну зиму.

Мало павутиння –

до сухої осені.

Чим сильніший вітер, тим менша ймовірність місцевих заморозків.

Восени довго не зникають мухи – осінь буде затяжною і сніг ляже пізно.

Кричать журавлі, надвечір розкукурикалися півні чи шуліки кружляють у повітрі з тужливим покриком – на негоду.

Чим тепліший і сухіший вересень, тим пізніше прийде зима.

Кури починають рано линяти – до ранньої і холодної зими, а коли довго не скидають пір'я, то осінь буде сухою.

Перед дощем на листі верби з'являються краплі.

Якщо вирости шишки на ялинах низу – на ранні морози, а зверху – на пізні.

ПОСІВНИЙ КАЛЕНДАР НА ВЕРЕСЕНЬ

Вересень, 2023

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	НД
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Навіть на початку осені можна ще дещо посадити на городі і отримати додатковий врожай.

Вересень – основний час для висаджування весняних цибулинних і бульбових декоративних рослин. Багато часу на початку осені витрачається в саду, адже це основний час збирання яблук. А ще в цей період підживлюють плодові дерева фосфорно-калійними добривами.

МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ВЕРЕСЕНЬ 2023 РОКУ: ФАЗИ МІСЯЦЯ

Перед ставанням до садових і городних робіт потрібно розібратися, в якій фазі буде Місяць у вересні 2023 року:

- ✓ зростальний — 16-27 вересня;
- ✓ повний — 28 вересня;
- ✓ щербатий — 1-14, 29-30 вересня;
- ✓ молодик — 15 вересня.

ПОСІВНИЙ КАЛЕНДАР НА ВЕРЕСЕНЬ 2023 РОКУ: СПРИЯТЛИВІ Й НЕСПРИЯТЛИВІ ДНІ

Найсприятливішими вважаються дні, коли місячна доба, фаза Місяця і день тижня наповнені максимальною енергією.

Згідно з цим, у вересні 2023 року сприятливими та несприятливими днями для роботи в саду й на городі будуть (червоний колір — несприятливі, зелений — сприятливі):

Також варто заздалегідь дізнатися про сприятливі дні для садіння різних культур та інших робіт:

- ✓ редис — 4-6, 9, 10, 24, 25, 28 вересня;
- ✓ морква, буряк — 4-6, 9, 10 вересня;
- ✓ цибуля на зелень — 2-6, 16-18, 24, 25, 30 вересня;
- ✓ солодкий і гострий перці — 16-20, 28 вересня;
- ✓ огірки — 16-20, 28 вересня;
- ✓ рання капуста — 16-18, 24, 25 вересня;
- ✓ кабачки, патисони, гарбуз — 16-18, 28 вересня;

- ✓ квасоля, горох — 16-18 вересня;
- ✓ листовий салат — 2-6, 16-18, 24, 25, 28, 30 вересня;
- ✓ шпинат — 2, 3, 16-18, 28, 30 вересня;
- ✓ рукола — 2, 3, 9, 10, 19, 20, 28, 30 вересня;
- ✓ кріп і фенхель — 4-6, 24, 25 вересня;
- ✓ петрушка, кінза — 16-18, 28 вересня.

Також варто звернути увагу на місячний посівний календар, щоб організувати роботи в саду й на городі у вересні 2023 року. Адже тут також є свої сприятливі й

несприятливі дні. Зокрема, сапати бур'яни краще 1-3, 21-23, 26, 27, 29, 30 вересня, а розпушувати ґрунт 2, 3, 15, 30 вересня. Займайтеся прощуванням насіння 4-6, 9, 10, 16-20, 24, 25 вересня та пікіруванням і прорідженням — 4-6 вересня. Поливати рослини варто 9, 10, 19, 20, 28 вересня. Підживлювати город зеленими добривами — 4-6, 9, 10 вересня, а мінеральними — 19, 20, 24, 25, 28 вересня. Боротися зі шкідниками за місячним календарем на вересень 2023 року краще 2, 3, 7, 8, 11-15 числа.

ПІЩАНСЬКИЙ СКАРБ:

ЗАГАДКА СИРЕНИ І ГРИФОНА З ТЕМНОГО ДНА СУПОЮ...

Піщанський скарб і його бронзові фрагменти: міфічна сирена, яка губила мореплавців (чи й не цей човен?..) і грифон, який терзас здобич

Коли дивишся на сучасну річку Супій, не особливо уявляється, що колись ця притока Дніпра була наповнена рухом суден, які можна назвати чимсь більшим, аніж просто човен. Проте у Регіональному офісі водних ресурсів у Черкаській області заявляють: ще понад 200 років тому в Супої знаходили якорі, тож їхні фахівці схиляються до думки, що «річка була підкорена плоскодонними великогабаритними човнами». Як доказ – згадують й захоплену історію великого скарбу дорогоцінного вантажа, який затонув тут разом з човном і його керманічем близько семи тисяч років тому...

Свого часу навіть серйозні науковці з Черкаського археологічного музею Середньої Наддніпряниці не стрималися від гучного заголовка «Кораблетроща на річці Супій», коли описували на своїй інтернет-сторінці надзвичайно цінний скарб, знайдений більше 60 років тому під товщею річкового мулу й торфу...

То як же було зроблено цю знахідку? Влітку 1960 року робітник Гельмязівського торфопідприємства В. Кожух знайшов поблизу села Піщане в торфі річки старовинний бронзовий лутерій, тазоподібну посудину античних часів з надзвичайно детальним і красивим зображенням хижого міфічного створіння – грифона, який шма-

тує впольовану тварину. Свою знахідку робітник передав до Переяслав-Хмельницького історичного музею.

Менш аніж через рік, у травні 1961 року комбайнер (працівник торфорозробки) А. Михальчук на відстані 150 м від попередньої знахідки виявив ще 14 бронзових посудин, а його колега І.Брус поруч знайшов залишки дерев'яного човна.

Ось як це описує золотоніський краєзнавець Михайло Федорович Пономаренко зі слів очевидців: «6 травня 1961 року, як звичайно, робітники Гельмязівського торфопідприємства працювали в околиці села Піщаного біля урочища Липового. Накрапав дощ. Супій потемнів. Невтомний екскаватор заглиблювався у торф і, затиснувши чергову порцію здобичі, підіймав угору міцні щелепи ковша. Але що це? Чому ківш заскреготав раптом залізними зубами там, на глибині 1,5 метра? Піднявши його, Андрій Михальчук помітив якийсь блискучий металевий предмет. Коли торф'яники обчистили його, то побачили яйцевидну бронзову посудину з високою горловиною, двома ручками та гострим дном. Та не могли знати робітники, які обступили знахідку, що назва її – амфора! Знову ківш врізається в торф – і знову знахідка. Друга, третя, четверта... 14 речей!

Трохи пізніше на відстані двох метрів від місця першої знахідки виявили дубово-

го дованого човна скіфського походження, а трохи осторонь – кістяк людини.

Звістка про незвичайний скарб біля Піщаного вже летіла з села в район, а звідти до Черкас. Багато цікавих заходило до місцевої школи, де виставили знахідки. Повідомили інститут Академії наук. Але там не надали уваги цьому. Та ось, діставши звістку з Піщаного, Київський державний історичний музей, не гаючись, послав туди свого представника...».

Про знахідку до Київського державного історичного музею повідомив вищезгаданий Андрій Михальчук, який віднайшов більшу кількість дивовижного скарбу. Працівники музею, зокрема, Людмила Романюк та Оксана Ганіна, двічі виїжджали на місце знахідки і здійснили її науковий опис. До того часу дві посудини (амфора та лутерій) були передані до Черкаського обласного краєзнавчого музею.

Науковці ретельно вивчили скарб: 3 амфори, 5 гідрій, стамнос, 2 сітули, 3 лутерії і кратер. Всі корпуси посудин виквані з листової бронзи. Аплікації та горельєфи допрацьовувались з використанням гравірування та інкрустації сріблом на бронзі. Поверхня посудин вкрита шаром золотистої (пурпурної) бронзи, в основі якої був сплав міді та олова.

Зрештою, всі предмети перевезли до Києва на виконання спецпостанови Мі-

ністерства культури – весь скарб з Піщаного і сьогодні можна бачити в одній із залів Національного музею історії України – на Старокиївській горі в столиці нашої держави.

Визнано, що Піщанський скарб - найбільша знахідка грецького бронзового посуду в одному наборі на теренах Північного Причорномор'я. Цікаво, що в сиву давнину, перш ніж відправити вантаж у далеку дорогу до Скіфії

, цей сервіз збирали щонайменше півтора століття, дати виготовлення посуду – від кінця VI і до середини IV ст. до н.е.

Греки використовували подібні сервізи під час великих святкувань (симпосіонів): гідрії та сітули – для води, амфори та стамноси – для вина, кратери – для розбавлення вина водою, лутерії – для омовіння рук перед трапезою.

Поруч з посудом у музейній залі дні і ночі проводить дерев'яний човен, який колись перевозив цей скарб – навіть до наших днів ці залишки дійшли довжиною п'ять метрів і навіть з рештками двох сидінь для гребців.

Звісно ж, ми ніколи не знатимемо, як звали перевізника цього скарбу і звідки саме він прибув у наш край, населений тоді скіфами. Науковці визначили, що скелет – «молодого чоловіка середземноморського типу».

«СКІФСЬКА ОДИССЕЯ»: СКАРБУ З ПІЩАНОГО ЛІНА КОСТЕНКО ПРИСВЯТИЛА ПОЕМУ, А ХУДОЖНИК – МАЛЮНКИ ВОГНЕМ

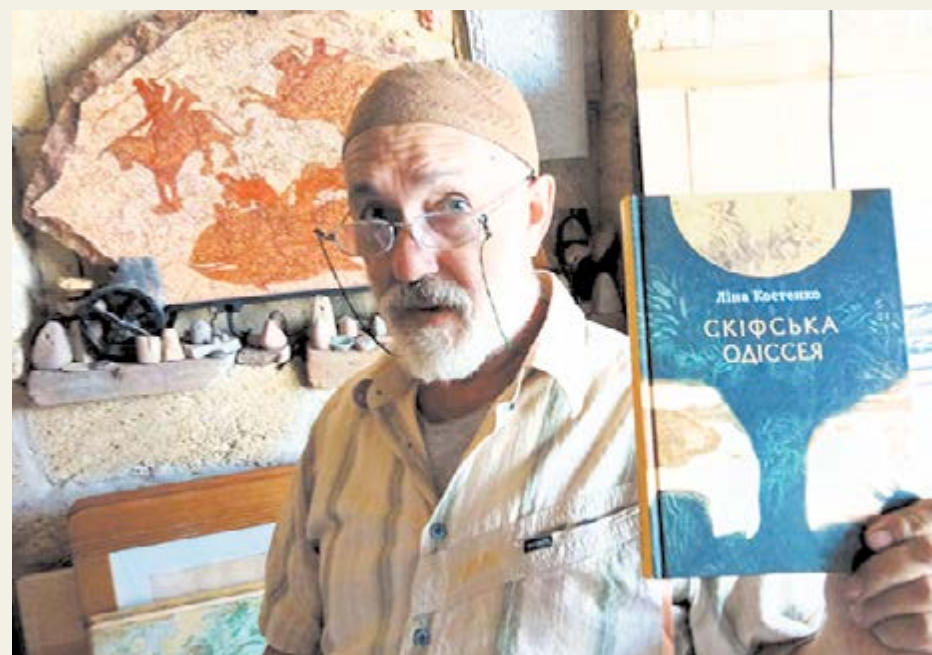
Видатна поетеса сучасності Ліна Костенко присвятила Піщанському скарбу велику поему-баладу. Там є такі слова:

*Яка біда спіткала тут гречина,
сама себе забула вже причина.
Чи, може, він з напасником боровся?
А чи на камінь човен напоровся?
Чи він ужив добрячого напою
та й сам схитнувся посеред Супою?
Чи необачно здумав припочити?
Ріка тече. Історія мовчить...*

Поема Ліни Костенко, віддрукована видавництвом «Либідь» ще до початку повномасштабного вторгнення росії, має пророчу передмову: «Ця поема набуває особливої гостроти сьогодні, оскільки з анексією Криму росія відібрала також античне минуле України, перетворивши сонячну землю мандрів Геродота на зону зненависті й милітаризму», – йдеться в слові від видавців. Після початку повномасштабного вторгнення дії ворога і на інших

тимчасово окупованих територіях півдня України...

Книжку Костенко проілюстровано офортами художника-графіка з Миколаївщини (уродженця Луганщини) Володимира Бахтова. Багато його робіт присвячено скіфсько-грецькій тематиці, він має творчу майстерню неподалік від залишків давньогрецького міста-колонії Ольвії – там, де зараз падають російські ракети й снаряди. Цей художник відомий ще й тим, що винайшов новий спосіб техніки мистецтва, геліографіті - просторового малювання вогнем зниклих об'єктів архітектури. Майстер за допомогою палаючого смолоскипа відтворює контури стародавніх будівель. Завдяки установці на камері тривалої витримки, Бахтов отримує фото, де шлях джерела вогню перетворюється на лінії, які відповідають силуетам давніх архітектурних споруд. Можливо, саме його спосіб малювання вогнем допоможе відтворювати і знищене вогнем найжахливішої війни XXI століття?..

Художник з Ольвії, де падають російські ракети – з книгою Ліни Костенко про Піщане і скарб, з ілюстраціями, малюваними вогнем...

Генштаб Армії УНР очолював «запорожець ХХ століття», чиє дитинство пройшло на козацькій Золотоніщині

Дитинство Євгена Мишковського, майбутнього керівника Генштабу Армії УНР, пройшло у батьківському помісті в селі Богдани поблизу Золотоноші. До речі, у цьому ж селі зростає і майбутній міністр пошти і телеграфу УНР Іван Паливода – хоча історія й мовчить про це, можливо майбутній міністр і восначальник навіть бачилися десь у той час, – між малими хлопцями було три роки різниці...

Мишковський був нащадком давнього козацького роду. Вочевидь, саме «кров предків» підштовхнула його до того, щоб після закінчення з відзнакою Переяславського духовного училища і двох років навчання у Полтавській семінарії він раптом чітко заявив рідним: носитиме не рясу священика, а мундир офіцера – і подався до Чугуївського юнкерського училища. Успішного підпоручика одразу примітили в армії – він продовжив навчання у Петербурзькій офіцерській школі і в Миколаївській академії Генштабу. Саме в Петербурзі Євген познайомився зі своєю майбутньою дружиною – Лізою Веселовською, донькою академіка-українця. Як і в Мишковського, її предки належали до давнього козацько-старшинського роду. Всі сучасники відзначили богатирську статуру Мишковського і те, що навіть в імператорській армії він принципово говорив українською...

З початком Першої світової штабс-капітан Мишковський пише рапорт з проханням відправити його на фронт. Офіцер з ідеальним послужним списком просить для себе єдиної «поблажки» – воювати хоче за землю рідної України, де саме йдуть запеклі бої. Причому разом з ним вирушає

на фронт і молода дружина, яка спеціально для цього закінчила курси медсестер. Мишковський потрапляє у дивізію знаменитого генерала Брусилова, а Ліза стає медсестрою дивізійного польового госпітально.

Якраз напередодні Лютневої революції Мишковського викликали до Петрограда. На той час він вже був підполковником, кавалером орденів Святих Станіслава, Володимира та Георгія. Офіцер, якому за два тижні до того виповнилося 35 років, мало не став жертвою п'яної матросні, яка витягла його разом з дружиною на вулицю з готелю «Асторія», де жило подружжя – фронтовика ледь не розстріляли за відмову віддати нагородну шаблю...

У 1918 році на мирних переговорах з російським Совнаркомом в українській делегації було водночас троє з черкаського Лівобережжя: окрім Євгена Мишковського – ще й майбутній творець морської піхоти УНР Михайло Білинський з Драбівщини та Генеральний суддя УНР Сергій Шелухін родом із золотоніських Деньгів (на переговорах він очолював українську делегацію).

Ті переговори зайвий раз показали вічну сутність московського шовінізму: на словах визнаючи незалежність України, одвічні її вороги вже зовсім скоро порушили усі домовленості...

При Тимчасовому уряді він знову на фронті: з березня командує штабом 105-ї піхотної дивізії, а з вересня 1917-го штабом 1-ї Туркестанської стрілецької дивізії. У часі остаточного розвалу імперії Мишковський зумів привести Туркестанську дивізію до Києва і розпустивши по домівках киргизів, туркменів, московитів та інших, хто не хотів служити Україні, спрямував зброю дивізії

Малюнок художника Богдана Піргача, який вдало ілюструє настрої українського війська часів Євгена Мишковського. 31 серпня 1919 року до визволеного від московських більшовиків Києва увійшли «Чорні запорожці». Перше, що зробив на площі Думській (нині – Майдані Незалежності) сотник Юхим Божко – зрівняв і кинув під ноги козацьким коням імперський прапор-трикокол росії...

на захист самостійної держави, що народжувалася на уламках імперії...

Полковник Мишковський служить у Генштабі, його дружи-

на – у військовій лікарні.

Вже в грудні Євген Мишковський вирушає з Києва до Галичини, де разом з генералом Омеляновичем-Павленком вони по суті створюють Українську Галицьку Армію – за іронією долі, з тих самих підрозділів Українських січових стрільців, проти яких Мишковському довелося воювати під час Першої світової у складі дивізії Брусилова...

У лютому 1919-го Мишковський очолює штаб військ УНР Східного фронту – воює аж до кінця року, поки в грудні його не звалили з ніг тиф. Причому, у лікарні Рівного лікується від тифу разом з Андрієм Мельником – майбутнім очільником «мельниківського крила» ОУН...

Останній бій полковника Мишковського відбувся на початку липня 1920 року. Кіннота Будьонного прорвала фронт і ринула на Проскурів, де знаходилися Головний Отаман Директорії Симон Петлюра та вже очолюваний на той час Євгеном Мишковським Генштаб Армії УНР. Полковник Мишковський розпорядився про негайну евакуацію: першим залізничним ешеленом Проскурів покидав Петлюра, останнім – Мишковський. Вранці 6 липня у районі Чорного Острова його ешелон потрапив у засідку. Залишивши заступника командувати потягом,

полковник узяв до рук гвинтівку і особисто повів козаків у контра-таку, змусивши червоних кіннотників до відступу. При цьому сам був поранений у руку й стегно – пораненого командира з поля бою виніс сотник Андрій Чистосердов, а першу меддопомогу надавала дружина Ліза...

Вона й тягнула під обстрілом залізничну дрезину з пораненим чоловіком більше кілометра – до станції Волочицьк, де чекав потяг, присланий генералом Роммером з союзної польської армії. Тягла навіть тоді, коли десь поділися двоє козаків, які мали їй допомогти...

Ще три доби зайняла дорога до Тернополя, там консилиум досвідчених хірургів вирішує ампутувати ногу, де вже почалася гангрена. Вже після ампутації полковник, який щойно прийшов до тям, віджене санітарів і на власних руках переповзе з операційного столу на «каталку» – він ще не знав, що операція була запізнююю і жити йому залишалося лічені години...

Відомий письменник Євген Плужник служив сотником у підпорядкуванні Євгена Мишковського. У своїх спогадах він назве полковника «лицарем честі та обов'язку» і «запорожцем, що чудом захавався до ХХ століття»...

Цікава деталь: Генштаб Армії УНР, де служив Євген Мишковський, знаходився у Києві на вулиці Банковій, 11. На фундаменті, який залишився від приміщення Генштабу, пізніше зведена будівля, у якій нині – Офіс Президента України...

«Де сонце сходить? У Чигирині!»

Таємне товариство з осередками у Києві, Полтаві і Золотоноші ставило за мету здобуття Волі України

У XIX столітті справжнім променем світла у темному царстві азіатського панування москви стала спілка українських автономістів, яка у жандармських документах і дописах фігурувала як «Малоросійське таємне товариство»...

1825 року в Україні відбулися масові арешти учасників так званого Південного товариства декабристів. Учасників заговору проти царя «здав» агент жандармерії, капітан В'ятського полку Аркадій Майборода. Поки тривали арешти, капітан «пригадав», що керівник Південного товариства Павло Пестель якось згадав у конфіденційній розмові, що є ще якесь таємне товариство, яке начебто співпрацює з польськими таємними товариствами і прагне волі для України. Викликаний на допит, Пестель зізнався, що справді чув про таке товариство націоналістичного спрямування і вказав на його засновника – Василя Лукашевича. Пізніше на допитах про таємне товариство українців і про Лукашевича як його керівника розповіли й інші чільні декабристи, Бестужев-Рюмін та Муравйов-Апостол. Третього дня місяця лютого 1826 року за Василем Лукашевичем зачинилися двері Петропавлівської фортеці – сумновідомої в'язниці, куди часто потрапляли українці, які прагнули Волі. Фактично рівно за сто років до описуваних подій у «Петропавлівці» помер арештований Петром Першим за спробу «автономізації» України гетьман Павло Полуботок, а через 20 літ після Лукашевича поріг фортеці переступить ув'язнений письменник і «кирило-мефодіївський братчик» Пантелеймон Куліш...

Арештований за доносом Василь Лукич Лукашевич був з давнього козацько-старшинського роду. Син генерал-майора здобув чудову освіту і мав блискучу кар'єру – спочатку у Колегії іноземних справ, а потім на високій посаді стаського радника при міністрі внутрішніх справ імперії, яким тоді був теж українець і нащадок старшинського козацького роду – Віктор Кочубей. Коли у Франції відбулася буржуазна революція, Лукашевич був серед тих, хто підтримував її вільнолюбні ідеї. Українці в усі часи були найменш благонадійними з точки зору жандармської охоранки. Розголосу, скажімо, набула справа українця Іларіона Шишкіна з Чернігівщини, якого було жорстоко покарано за те, що «под впливом французької революції» плюнув на портрет московського царя. А Лукашевича звільнили з МВС за те, що хтось доніс, що він... за столом підняв тост «За Наполеона

Таємне товариство апелювало до слави гетьмана Хмельницького і його «столичного» Чигириня, з яким вважали за честь дружити більшість країн тогочасної Європи...

Бонапарта!»

У відставці він упродовж 18 років очолював дворянство Переяславського повіту Київщини. Після вторгнення військ Наполеона Лукашевич, який підтримував революційні ідеї Бонапарта, але аж ніяк не його претензії на окупацію українських та інших земель Європи, відзначився створенням і оснащенням найбільш боєздатного добровольчого підрозділу з українців свого повіту. При цьому підрозділ вибудовувався за принципом давньої козацької сотні, а кінями, їжею та амуніцією їх оснастили тогочасні «волонтери», серед яких меценатством відзначився знов-таки Василь Лукашевич.

На час арешту у справі «Малоросійського таємного товариства» Лукашевич мав найвищі відзнаки імперії, серед яких – орден Свя-

того Володимира та орден Святої Анни з діамантами, та вони не допомогли б, якби не розум, витримка і холонокровність українця.

Лукашевич був автором підпільного «Катехісиса автономіста» – програмного документа створеного ним товариства. «Катехісис» передбачав боротьбу за скасування кріпацтва, ліквідацію самодержавства і здобуття незалежності для України. Все, що свідки у справі знали з «Катехісису» – це те, що він розпочинався словами: «Де сонце сходить? У Чигирині!», бо учасники товариства використовували ці слова як гасло-вітання і відповідь на нього. Також із допитів арештованих декабристів «Південного товариства» випливало, що до «Малоросійського таємного товариства» входили виключно українці – на

тому «розвідані» жандармської охоранки і вичерпувалися...

Зрозумівши з невпевненості слідчого, що той не має достатньо доказів, Василь Лукашевич спокійно і виважено відповідав на запитання численних допитів під час кількомісячного ув'язнення. Довіру слідчого здобув тим, що не відмовився ні від слів про Чигирин, ні від того, що за одностороннім мав саме українців. Заявив, що про Чигирин постійно нагадувалося як про столицю гетьмана Хмельницького, який за союзника собі взяв московського царя. А чому тільки українці? Бо кому ж, як не українцям, треба весь час нагадувати, що московити – їхні «братя»? Сказав, що товариство взагалі не було оформлене – так, збиралися собі просто вряди-годи у Києві і в Борисполі побесідува-

ти – та й не більше того. Можна лише гадати, як нащадкові козаків вдавалося на допиті приховувати іронію в очах і в голосі...

Не дуже вірилося в ті слова слідчому, але реальних доказів кримінальності задумів підслідного у нього не було. Інші, хто проходив у справі «таємного товариства» як співучасники (серед них, до речі, був і письменник Іван Котляревський, який формував козацький полк на Золотоніщині), теж описували свої зустрічі з Лукашевичем як «ісключительно мірне чаепітє і бесіди на тему історії і искусства». Нічого істотного не дало слідству і «відпрацювання контактів» Лукашевича у Києві, Полтаві, Чернігові, у Золотоноші... Співзасновник товариства Михайло Новиков на той час взагалі помер, і родичі спалили усі його документи. Можливо, саме тому до наших часів не дійшов і «Катехісис автономіста».

Василь Лукашевича, який був звільнений, але до кінця життя перебував під наглядом жандармерії, не стало у вересні 1866 року – він був похований поруч з дружиною на Книшовому цвинтарі (знищеному у радянські часи), поблизу родового помістя в Борисполі. Та не щезли ідеї, посяяні ним на полі боротьби за волю нації.

Частина дослідників схильна вважати Лукашевича автором знаменитої «Історії русів» – трактату, який називали «антиросійським» і який визначав абсолютну відмінність українців від росіян та описував славу історію від часів Русі, Козаччини й Гетьманщини.

Організація Лукашевича, умовно названа жандармами у кримінальній справі «Малоросійським таємним товариством», стала ще однією ланкою подальшої боротьби проти московського панування...

Твори соратника Лукашевича, Івана Котляревського, сприяли остаточному оформленню літературної української мови, яку весь світ, окрім найгіршого ворога України, визнає наймилозвучнішою...

Під впливом «Катехісиса автономіста» Лукашевича пізніше творилася програма «Кирило-Мефодіївського братства», до якого входив Тарас Шевченко...

Цікава ще одна деталь: серед нащадків роду Лукашевичів – Андрій Білецький, сучасний націоналіст, екс-депутат Верховної Ради України, якого всі більше знають як воїна і колишнього командира полку «Азов», а нині – Третьої штурмової бригади ЗСУ, у складі якого воює багато черкашан...

Андрій КРАВЕЦЬ,
малюнок Артура ОРЛЬОНОВА

ДОВІДКА

Козацький старшинський рід Лукашевичів походить від Лукаша (Луки) Васильовича Коломійченка, переяславського полкового осавула (1716–33), наказного переяславського полковника (1722–32) і переяславського полкового обозного (1735). Прізвищем його нащадків стало ім'я Лукаша... Його нащадки Лукашевичі займали найвищі посади у Переяславському козацькому полку (осавули, обозні й сотники козацькі), а землями багато хто з них володів на Золотоніщині, зокрема, сама про себе говорить назва села Лукашівка, а одним з найвідоміших

власників села Крупське, що входило до Кропивнянської сотні, був Яків Лукашевич.

Чи не найвідомішим золотоніським політиком часів російської імперії став морський офіцер, власник земель і маєтку в Мехедівці (територія нинішньої Зорівської ОТГ) Степан Лукашевич. Обраний депутатом Державної думи імперії від з'їзду землевласників Полтавської губернії, він входив у фракцію «Союзу 17 жовтня» (в Україні «октябристів») на той час представляв майбутній очільник уряду Української держави Федір Лизогуб) і опікувався питанням фінансів та оборони. Золотоноші ж Степан Лукашевич запам'ятався не лише як успішний землероб,

а і як голова Золотоніської земської управи (протягом 25 років!), почесний мировий суддя, почесний опікун жіночої гімназії та сільськогосподарського училища, голова сільськогосподарського товариства та товариства допомоги учням...

Після більшовицького Жовтневого перевороту емігрував до Франції, помер у 1934 році. Колишній офіцер морського флоту, власник земель на Золотоніщині, Степан Лукашевич похований на православному цвинтарі Кокад у Ніцці – на тому ж цвинтарі, де похований і знаменитий контрадмірал флоту Микола Фесун, уродженець Золотоніського повіту...

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

СВЯТО ВОЗДВИЖЕННЯ ВПЕРШЕ ВІДЗНАЧАЄМО ЗА НОВИМ ПРАВОСЛАВНИМ КАЛЕНДАРЕМ

14 вересня — Всемірне Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста Господнього. Відзначатимемо його в цей день вперше: з 1 вересня 2023 року розпочалася дія нового церковного календаря. Саме з цієї дати вірники Православної церкви України (ПЦУ) та Української греко-католицької церкви (УГКЦ) відзначатимуть церковні свята відповідно до новоюліанського календаря (замість юліанського). Більшість дат церковних відтепер святкуватимуть на 13 днів раніше.

Свято Воздвиження є славним торжеством Чесного і Животворчого Хреста Господнього.

Після Нікейського Собору імператор Костянтин Великий задумав збудувати храм в Єрусалимі біля так званого «Лобного місця», де звершилось розп'яття Христа Спасителя. Про цей намір він написав Макарію, патріарху Єрусалимському. Сповненню цих благих намірів імператора сприяла його мати, благочестива Олена.

У 326 році вона прибула до Єрусалиму з бажанням вклонитися святим місцям і знайти Хрест, на якому Спаситель приніс Себе в жертву за гріхи світу. Цариця намагалась знайти Хреста на Голгофі, бо в юдеїв був звичай закопувати знаряддя страти. Так само потім була засипана і закрита печера — гріб, в якому погребли тіло Спасителя. За повелінням рівноапостольної Олени місце страждань і смерті Христа на Голгофі було знайдене і розчищене. В глибині його з одного боку відкрили у вигляді печери гріб — місце воскресіння Христового, а з другого — знайдені були три хрести і ще окремо від них дощечка з написом єврейською, грецькою і римською мовами: «Ісус Назарянин Цар Юдейський». Однак дуже важко було розрізнити, на якому ж із трьох хрестів було розп'яте тіло Спасителя. Але Бог не попустив, щоб християни замість хреста Господнього віддали честь хресту розбійника. Чудесне зцілення жінки від тяжкої хвороби і воскресіння померлого від дотику до одного з хрестів відкрили животворчий Хрест Спасителя.

Знайдення Хреста поклало початок святу Воздвиження. Подія ця супроводжувалась дивними знаменнями Промислу Божого. Цариця, патріарх, священнослужителі та вірні, побачивши Животворчий Хрест, з радістю та благоговінням поклонилися йому і цілували його. Багато народу, який зібрався на цю подію, не могло пройти на поклоніння. Щоб задовольнити святі почуття людей, патріарх Макарій з підвищеного місця показував народу чесне древо, підносячи його. Християни, бачачи Хрест Господній, з побожністю звалили «Господи помилуй!». Таким чином день знайдення Хреста став початком щорічного свята Воздвиження Хреста й шануванням його, як знаряддя чесних і спасительних страждань Господа Ісуса Христа. В Єрусалимі благовірною і рівноапостольною Оленою на честь Воздвиження було споруджено храм, який освячено 13 вересня 335 року, а наступного дня, 14 вересня було встановлено свято Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста. Сьогодні свято Воздвиження знову зверху Православна Церква 14 вересня...

Що зміниться з новим календарем

Свято	Стара дата	Нова дата
Різдво	7 січня	25 грудня
Щедрий вечір (Маланки)	13 січня	31 грудня
Василя	14 січня	1 січня
Водохреща	19 січня	6 січня
Квітна неділя	не зміниться, прив'язана до Великодня	
Благовіщення	7 квітня	25 березня
Великдень	не зміниться	
Вшестя (Вознесіння)	не зміниться, прив'язане до Великодня	
Юрія	6 травня	23 квітня
Зелені свята	не зміняться, прив'язані до Великодня	
Різдво Івана Хрестителя (Купала)	7 липня	24 червня
Петра і Павла	12 липня	29 червня
Іллі	2 серпня	20 липня
Маковія	14 серпня	1 серпня
Переображення (Спаса)	19 серпня	6 серпня
Перша Пречиста (Успіння)	28 серпня	15 серпня
Друга Пречиста (Різдво Пресвятої Богородиці)	21 вересня	8 вересня
Здвиження (Воздвиження)	27 вересня	14 вересня
Покрова	14 жовтня	1 жовтня
Димитрія	8 листопада	26 жовтня
Третя Пречиста (Введення)	4 грудня	21 листопада
Юрія	9 грудня	26 листопада
Андрія	13 грудня	30 листопада
Миколая	19 грудня	6 грудня

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ
16–30 вересня

16 – 28 вересня 1648 р. черкаський полковник Максим КРИВОНІС розбив війська Яреми Вишневецького під Махнівкою і Старокостянтиновом.
16 вересня 1914 р. 2500 січових стрільців українського добровольчого легіону у складі австро-угорської армії присягнули на вірність боротьбі за визволення України.
16 – 18 вересня 1924 р. вибухнуло Татарбунарське повстання проти румунської окупації в Бессарабії.
16 вересня 2000 р. – День Пам'яті (зникнення) журналіста Георгія ГОНГАДЗЕ.

17 вересня 1864 р. народився Михайло КОЦЮБІНСЬКИЙ – письменник, діяч таємного антимосковського "Братства тарасівців", створеного у Каневі на Черкащині.
18 вересня 1858 р. народився письменник Адріан КАЩЕНКО, автор численних творів про вікопомну героїку Запорозької Січі.
20 вересня 1919 р. у Христинівці на Черкащині командував Революційної повстанської армії України Нестор МАХНО і уряд УНР підписали угоду про спільну боротьбу проти військ українофоба Денікіна.
20 вересня 1923 р. загинув Сидір АНДРУЩЕНКО, подільський отаман.

22 вересня 1888 р. народився барон Сергій ВАЛЬДШТАЙН, полковник Армії УНР, отаман кінного загону ім. кошового отамана Івана Сірка.
22 вересня 1917 р. Симон ПЕТЛЮРА виступив на засіданні Генерального секретаріату УНР із законопроектом про Вільне козацтво.

23 вересня 1648 р. козаки Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО розбили війсьсько польської шляхти під Пилявцями.
23 вересня 1900 р. народився Володимир КУБІЙОВИЧ, учений, організатор дивізії "Галичина", головний редактор "Енциклопедії українознавства".

24 вересня 1882 р. народився Микола ГАЛАГАН, член Центральної Ради, ад'ютант командира 1-го Українського козацького полку ім. Богдана Хмельницького.
24 вересня 2004 р. під час президентської виборчої кампанії в Івано-Франківську вчинено "яєчний захват" на Віктора Януковича.
25 вересня 1914 р. відбулося бойове хрещення Українських Січових Стрільців: сотня УСС вступила в бій з російським кінним підрозділом і знищила його.

26 вересня 1890 р. у Суботіві на Чигиринщині народився Іван ПОЛТАВЕЦЬ-ОСТРЯНИЦЯ, наказний отаман Вільного козацтва, генеральний писар Гетьмана України, повстанський отаман.
26 вересня 1919 р. війська Нестора Махна прорвали фронт Білої армії і вирубуючи дорогою "великоросів"-окупантів, здійснили переможний рейд на Бердянськ і Таганрог.
26 вересня 1995 р. Україна прийнята до Ради Європи.

27 вересня 1946 р. загинув Юрій ГОРЛІС-ГОРСЬКИЙ, старшина 2-го Запорозького полку Армії УНР, осавул 1-го куреня полку гайдамаків Холодного Яру, письменник.
29 вересня 1845 р. народився письменник, драматург і актор Іван КАРПЕНКО-КАРИЙ.
29 вересня 1866 р. народився Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ – історик, Голова Центральної Ради Української Народної Республіки, батьки якого походили з Чигиринщини.
29 вересня 2003 р. Путін вперше здійснив відкритий антиукраїнський демарш: у порушення всіх міжнародних норм росіяни почали будівництво дамби від Таманського півострова до українського острова Коса Тузла.

30 вересня 1769 р. козаки, яких було всього 8 чоловік, здобули турецьку фортецю Хотин і захопили 184 гармати.
30 вересня 1896 р. народився Микола ПАЛІЄНКО, підполковник Армії УНР, майор дивізії "Галичина".
30 вересня 1920 р. Армія УНР викинула війська російських більшовиків з Жмеринки на Вінничині.
30 вересня 1945 р. – підрозділи УПА здобули блискучу перемогу над військами НКВС під Угневим на Львівщині.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №18773-7573ПП від 18.01.2012 р.

Козацький край

Засновник – Чигиринська ГО «Вільне Козацтво Холодного Яру»

Головний редактор – Олег ОСТРОВСЬКИЙ

Редактор випуску – Петро ДОБРО

ГАЗЕТА РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Надпільна, 330, к. 4, м. Черкаси, 18005,
тел. (067) 473-66-72 (Telegram, Viber)
E-mail: Cossack_land@i.ua

Газета віддрукована в ФОП Журило С.Д., м. Черкаси, вул. Кобзарська, 1а. Тираж – 1000 екз. Замовлення №1008.